

У номері

Слово редактора.....	2
Знайомтесь — «Дім на півдороги»	3
Анкета-заявка на участь у проекті «Дім на півдороги».....	5
Програма, за якою працює «Дім на півдороги»	7
Наша мова — інструмент для всього	10
Путь выздоровлення	13
Розкриття ВІЛ-позитивного статусу своїй дитині.....	16
Різдвяні традиції українців	21
Країна, де все навпаки	27
Результати діяльності ВБО «КОНВІКУС УКРАЇНА» за 2014 рік.....	32

Слово редактора

Давайте познайомимось із «Домом на півдорозі» ближче!

Ми раді, що вже кілька років поспіль у нас є можливість спілкуватися з Вами, нашими читачами. Щоразу наша редакційна колегія намагається Вас здивувати, знайти щось неодмінно корисне та цікаве. Ми щиро вдячні за ваші листи та подяки. Вони дуже наснажують до роботи!

Цей номер — перший у 2015 році, і ми б хотіли розпочати його із знайомства з нашим, можливо і скоро Вашим, домом. Ми так багато пишемо й розповідаємо по це тепле й родинне місце, однак з часом ми зрозуміли, що дуже мало писали про сам центр: про місце, де він знаходиться, про приміщення, про людей, які там працюють і живуть, про цінності, про щось людське.

Знайомтесь — «Дім на півдороги»

Установа «Дім на півдороги» знаходиться у мальовничому селищі Краснопавлівка, що у Лозівському районі Харківської області. Це невелике містечко, де проходять важливі транспортні шляхи, в тому числі залізнична колія.

Територія центру не дуже велика, але її достатньо аби облаштувати теплицю, город, може, в перспективі і невеликий садок. Крім того, у нас завжди знайдеться місце для обіду на «свіжому повітрі», прогулянки чи заняття з психологом. На території Дому господарює місцевий кошак Вася, його всі люблять і поважають. Установа знаходиться в приміщенні колишньої лікарні, кімнати великі, сонячні та обладнані новими меблями і санвузлами. До того ж, в кімнатах та по всьому Дому, де перебувають учасниці програми, зроблений чудовий ремонт. У нас тепло і світло.

Жінки, які приїждять до нас, почуваються дуже самостійно, адже у них є можливість самостійно готувати їжу (до речі, наша кухня обладнана усіма новинками техніки, а соціальні працівники завжди готові показати та розказати, як нею користуватись), прати одяг (який ми зазвичай видаємо після вашого приїзду до Дому), прибирати свої кімнати та загальні приміщення, крім того, у весняний та літній період можна попрацювати у нашій теплиці та городі. Цього року, наприклад, наші учасниці взимку їдять соленості, які завчасно приготували самостійно ще влітку.

Важливо зазначити, що у Домі дуже цікаво. Щоранку ми робимо зарядку, готуємо їжу (меню самі складаємо), займаємось із психологом, разом із соціальними працівниками розробляємо програму як відновити документи, де знайти роботу, куди повернутися після Дому. Але найголовнішим є те, що учасниці самі все роблять, вони самі обирають, куди їм звертатись і що робити. Дуже часто соціальні працівники Дому організують поїздки до театру та музеїв для учасниць. Уявляєте, наскільки це цікаво? Нещодавно відвідали виставку котів, такої кількості позитиву в дівчат вже давно не було.

Які б не були активності, що б не робили, але в Домі почуваєш себе як дома. Тебе завжди нагодують, одягнуть, вислухають, допоможуть, зрозуміють. Звичайно, не всім легко одразу адаптуватись до нового колективу, але учасниці у нас хороші, таке враження, що погані просто не приїждять. Вони радо зустрічають нових учасниць, допомагають, розповідають і підтримують. А підтримка — це найголовніше.

Анкета-заявка на участь у проекті «Дім на півдороги»

Якщо Ви хочете взяти участь у нашому проекті після закінчення ув'язнення, зустріти цікавих людей, знайти підтримку і почати нове якісне життя, заповніть цю анкету або перепишіть її на будь-який листок паперу та надішліть нам.

Та інформація, яку ви надасте, допоможе нам бути для Вас корисними. Заповнену анкету надсилайте на адресу:

Соціальна установа «Дім на півдороги», вул. Дзержинського 13/1, смт. Краснопавлівка, Лозівський р-н, Харківська область, 64620.

Прізвище, ім'я та по-батькові _____

Громадянство _____ Вік _____

Скільки судимостей було, враховуючи цю? _____

Колонія, в якій Ви зараз відбуваєте покарання:

Місто _____ Колонія _____ Відділення _____

Строк Вашого ув'язнення: _____ років _____ місяців

Коли закінчується строк Вашого ув'язнення? « _____ » _____ 20 _____ рік

Коли у Вас розпочинається умовно-дострокове звільнення? « _____ » _____ 20 _____ рік

Чи є у Вас потреба у відновленні документів? Так _____ Ні _____

Якщо так, то яких саме? _____

_____

_____

_____

_____

Чи є у Вас житло, де Ви зможете жити після звільнення? Так _____ Ні _____

Якщо так, то яке саме?

кімната у гуртожитку _____

квартира/кімната у квартирі _____

дім/частина дому _____

Чи маєте Ви спеціальну освіту? Так _____ Ні _____

Якщо так, то яку саме? _____

_____

_____

Чи маєте Ви стаж роботи за освітою? Так _____ Ні _____

Чи маєте Ви родичів? Так _____ Ні _____

Чи потрібна Вам буде допомога у відновленні стосунків із родичами? Так _____ Ні _____

Чи маєте Ви дітей? _____

_____

Стать _____ Вік _____

З ким зараз перебуває _____

_____

Чи потрібна Вам буде допомога у відновленні стосунків із дітьми? Так _____ Ні _____

Чи маєте проблеми зі здоров'ям, через які потребуєте особливого догляду? Так _____ Ні _____

Якщо так, вкажіть, які саме _____

_____

_____

Контактний телефон спеціаліста соц. відділку або начальниці частини/загону _____

_____

ОБОВ'ЯЗКОВО

Дата _____ Підпис _____

Програма, за якою працює «Дім на півдорозі»

Ми багато розповідаємо про Дім, але варто зазначити і ключові моменти процесу проходження програми, завдяки якій жінки безкоштовно перебувають в установі 6 місяців.

«Триступенева всестороння програма реінтеграції в суспільство громадян, що перебувають на випробувальному терміні та звільнені з місць позбавлення волі» включає в себе три етапи та має такі завдання:

- створити умови, які сприяють ефективному формуванню особистісних якостей учасників Програми, зміцненню та відновленню їх соціально-корисних зв'язків;
- допомогти у вирішенні медичних, психологічних та соціальних проблем, пов'язаних з алко- та наркозалежністю, ВІЛ-інфекцією;
- сприяти в отриманні/відновленні учасниками Програми правових документів (паспорту, ідентифікаційного коду тощо);
- залучити учасників Програми до суспільно-корисної праці та сприяти у працевлаштуванні.

Етапи Програми

I. Підготовчий

Центр взаємодіє з тринадцятьма виправними колоніями України, кримінально-виконавчими інспекціями м. Харкова та м. Лозова, громадськими організаціями, а також іншими органами виконавчої влади та виховними закладами.

На підготовчому етапі соціальні працівники Центру відвідують колонії та проводять роботу (саме на цьому етапі Ви знайомитесь із нашими соціальними працівниками, що приїздять до Вас у колонії) щодо:

- забезпечення ув'язнених інформацією про Програму;
- відбору потенційних учасниць у Програму та встановлення особистого контакту;
- участі у процесі підготовки справи жінки до звільнення (оформлення юридичних паперів про дострокове звільнення тощо).

II. Програма реінтеграції

Установа розташована у селищі міського типу, оснащена сучасною технікою, затишними кімнатами та всім необхідним для комфортного перебування. Тут працюють фахівці різного віку, з різним життєвим досвідом, професійними навичками та знаннями. Кількість соціальних працівників у штаті враховує можливість відряджень для соціального супроводу учасниць та добове чергування в Домі.

Цей етап розрахований на 4 місяці, реалізується безпосередньо у «Домі на півдорозі» та передбачає:

- визначення фізичного і психічного стану здоров'я жінок і пов'язаних з цим фізіологічних, соціальних, юридичних та інших потреб;
- психологічну підтримку у формі групової роботи та індивідуального консультування;
- соціальну роботу;
- створення та реалізацію індивідуального «Плану реінтеграції» для кожної учасниці.

III. Підготовка до випуску

Цей етап розрахований на 2 місяці, реалізується у «Домі на півдорозі» та передбачає:

- допомогу у працевлаштуванні та пошуку житла;

- створення кола соціальних зв'язків;
- переадресацію в реабілітаційні центри та неурядові організації (за потреби);
- визначення моделі підтримки учасниці після виходу із Програми.

«Дім на півдорозі» співпрацює з центрами зайнятості, приватними підприємцями, місцевими органами влади, неурядовими організаціями, що опікуються уразливими групами населення.

Критерії відбору до участі у програмі адаптації

- бажання змінити своє життя;
- вік від 18 років;
- жінки, які раніше відбували покарання у вигляді позбавлення волі, або жінки, засуджені до умовного терміну покарання повторно;
- низький рівень соціальної адаптованості (відсутність соціальних зв'язків, відсутність навичок догляду за собою, проблеми у спілкуванні з оточуючими / рідними, близькими тощо);
- соціальна незахищеність (відсутність житла, засобів для існування, роботи).

Протипоказаннями для участі в програмі є:

- активна наркотична або алкогольна залежність;
- стан здоров'я, що вимагає стороннього догляду за особою;
- психічні розлади;
- активна форма туберкульозу.

На жаль, на даний час установа не має змоги прийняти учасниць з дітьми!

Наша мова — інструмент для всього

Ви, мабуть, ніколи не задумувались, чому людина була здоровою, а потім в якийсь момент вона дуже швидко захворіла? Є дуже багато різних причин, однак зараз вчені зробили багаточисленні дослідження і виявили, що однією із причин є мова.

Дуже цікаве спостереження, хіба не так? Яким чином мова, слова, які вживаємо щоденно, можуть вплинути на наш добробут, сімейний стан та здоров'я? Арифметика дуже проста. Людський організм — це унікальний витвір природи, який може як сам себе вилікувати, так і примусити, так, саме примусити, хворіти. Багато практик і медитацій зараз замінюються дуже простими щоденними словами: «Я щаслива/вий». Якщо говорити це кожен день, то за деякий час людина сама починає в це вірити і відчувати себе відповідно. Якщо ж ми кожен день самі себе переконуємо, що у нас все погано, то рано чи пізно ми у це повіримо. Все дуже просто — ми самі себе програмуємо на ті чи інші дії, почуття і події.

Цю теорію нещодавно довів відомий психотерапевт Пезешкіан. Він провів ряд досліджень та спостережень, які довели, що існує ряд словосполучень, які викликають хвороби, обмежують нас у розвитку та, навпаки, надихають та окриляють. Зараз ми вам детально розповімо про слова-паразити, які не варто вживати взагалі.

Слова, які шкодять нашому здоров'ю та програмують на ту чи іншу хворобу:

**Лопнуло моє терпіння / Я вже голову зламала
Щось мене турбує / Всі мізки мені виїли
Мені обмежили повітря / Всі соки з мене вижали
Мене нудить від вас / Просто ножем по серцю
Сита по горло / Заганяли мене до смерті
Побувай у моїй шкурі / Знайти віддушину
Чхати я хотіла / Багато крові ви мені зіпсували
Не перетравлюю тебе / Сидить в печінках
Мене уже колотить від тебе**

Здавалося б, звичайні слова, які ми, мабуть, вживаємо щоденно і навіть не задумуємось над тим, наскільки вони можуть нам нашкодити. Ви просто прочитайте їх та вдумайтесь, що ми самі наказуємо своєму організму. Я думаю, що ви й самі знайдете ще кілька в особистому арсеналі. Для того щоб вам було більш зрозуміло — ви спочатку вживаєте слова, які програмують ваш організм на хворобу, і потім ви захворієте, можете в цьому не сумніватись, конкретно цією хворобою. Ось невеликий перелік слів-програмувачів, ідентифікувавши які, — вбережете себе від ряду хвороб.

- Набридло до тошноти, сита по горло, з душі верне — слова, які програмують на **нервову анорексію** (людина швидко худне через нервову напругу).
- Нести свій хрест, проблеми, що сидять на шиї, тягти тягар — **остеохондроз**.
- Набридло все до смерті, щось мене гложить, сама не своя — **рак**.
- Займатися самоїдством, когось не перетравлювати — **язва**.
- Щось / хтось сидить в печінках, моча в голову ударила, немає сил, смерть як втомився — **урологічні захворювання**.
- Знайти віддушину, дати волю своєму гніву, перекрыли повітря, чхати на когось — **бронхіальна астма**.
- Висмоктують кров, вижимають соки, це вже зрослося зі мною — **захворювання крові**.
- Приймати близько до серця. удар мені в серце — **інфаркт міокарда**.
- Не хотів би я опинитися в його шкірі, тонкошкірий — **захворювання шкіри**.
- Ламати голову, ризикувати головою, він мій головний біль — **мігрень, залежність від погоди**.
- Кульгати на обидві ноги, шаткий, непрохідний — **хронічні судороги, подагра**.
- Випускати пар, лопнуло терпіння, піддавати жару, підстрікати — **гіпертонія**.
- Тошно мені, аби життя медом не здавалось, ніякої радості — **захворювання печінки та жовчного міхура, ожиріння**.
- Очі мої тебе б не бачили, страшно глянути, світ не милий — захворювання очей.
- Не хочу цього чути, не говори, замовкни, заткнись — **зниження слуху, глухота**.
- Колотить, бисить, не мороч мені голову, лопнуло терпіння — **депресія**.

З рядом слів-програмувачів ви вже ознайомились, але це ще не все, адже є слова, які допомагають нам повірити у те, що ми чогось не можемо, у нас не вийде, все залишиться як є. Я думаю, ви вже здогадуєтесь, що це за слова, однак, наведемо приклади:

У мене нічого не вийде — це словосполучення ми вживаємо дуже часто, практично кожен день, аби виправдати свої невдачі чи небажання щось робити, а тепер подумайте — а може все вийде? Досить сумніватися в собі і своїх силах, ви людина, а значить у вас все вийде.

**Не можу / Не вмію / Не впевнена / Це понад моїх сил
Не можу обіцяти / Це від мене не залежить
Не можу взяти на себе таку відповідальність**

Ви господарі свого життя і ви вирішуєте, що вам потрібно і що вам робити.

Це неможливо — мені здається, що це апогей усього, що можна тільки придумати, адже можливо все, варто чітко знати, що ти хочеш, для чого це і що робити, аби досягти цього.

**Неможливо / Малоймовірно / Ніколи / Не може бути
Раптом / Може так статися / Не дай бог
Немає вибору / Обмеження, які ми самі собі ставимо.**

Що робити, якщо у вашому лексиконі таких слів багато і ви їх вживаєте постійно?

Приємно дуже простий: виписіть всі слова-програмувачі, які ви вживаєте, і повісьте цей список на найвидніше місце. Намагайтесь часто до нього заглядати і обмежувати вживання таких слів.

Варто зазначити, що у нашій мові є не лише слова, що обмежують чи програмують на погане, а є слова, які навпаки — окрилюють і роблять можливим все. Вони дуже прості:

Я можу / В мене все вийде / Я хочу це зробити / Я зроблю

Говоріть їх постійно і ви побачите, наскільки зміниться ваше самопочуття і життя в цілому.

Путь выздоровления

Химическая зависимость — это болезнь, которая приводит к тому, что человек теряет контроль над употреблением алкоголя и других наркотиков. Это пристрастие, рабство. Потеря контроля приводит к физическим, психологическим, социальным и духовным проблемам. Повреждается личность в целом.

Трезвость означает осмысленную и спокойную жизнь без необходимости употреблять алкоголь и наркотики. В процессе выздоровления люди движутся от разрушающей зависимости от алкоголя и наркотиков по направлению к полному здоровью. Когда происходит прекращение употребления химических веществ, начинается исцеление повреждений, нанесенное телу, уму, взаимоотношениям и духу.

Трезвость — это больше, чем просто заживление ран. Это стиль жизни, который способствует поддержанию физического, психологического, социального и духовного здоровья.

Воздержание от веществ, изменяющих сознание — первое условие трезвости. Необходимо сделать это прежде, чем вы узнаете, что делать для того, чтобы стать и оставаться здоровыми во всех областях жизни.

Заметьте, что трезвость это не только воздержание от алкоголя и наркотиков. Воздержание — только начало трезвости. Это билет, необходимый, чтобы войти в театр, но не само представление.

Выздоровление не случается за одну ночь. Выздоровление — это процесс развития, прохождение через ряд стадий. «Развитие» означает рост по стадиям, или шагам. Это постепенные усилия по овладению новыми, все более сложными навыками. Когда происходит прекращение употребления веществ, вы оказываетесь лицом к лицу с новыми проблемами и стараетесь решить их. Временами вы терпите неудачи, а временами добиваетесь успеха. Каким бы ни был результат, вы учитесь на своем опыте и пробуете снова и снова.

ВСЕ навыки, необходимые для долгосрочной трезвости, направлены на поиск смысла и цели жизни. Трезвость — это путь обдумывания, путь действий, путь обращения к другим людям. Это философия жизни. Она требует ежедневных усилий в работе над выздоровлением.

Чем дольше вы остаетесь трезвыми, тем больше нуждаетесь в знании о том, как поддерживать ощущение осмысленности, цели и комфорта. Это выглядит так, как будто процесс выздоровления вынуждает продолжать расти, обучаться и изменяться.

Воздержание — необходимый первый шаг в изучении того, что делать, чтобы стать и оставаться здоровым во всех областях жизни.

Трезвость — это воздержание плюс возврат к полному физическому, психологическому, социальному и духовному здоровью.

Многие химически зависимые люди задают вопрос: «Какие же мои действия могут привести к срыву?» Ответ прост. Вам не нужно ничего делать. Прекратите употреблять алкоголь и другие наркотики, но продолжайте жить той жизнью, которой вы жили всегда. Ваша болезнь сделает остальное. Она включит серию автоматических (или привычных) реакций на жизнь, и эта жизнь приведет к такой боли и дискомфорту, что возврат к употреблению покажется хорошим выходом.

Выздоровление — значит изменения. Для того чтобы меняться, вы должны иметь цели. Полезно также иметь план действий или пошаговое руководство, которое покажет вам, что и как делать.

Куда же обратиться, чтобы получить этот план действий? На сегодняшний день существует много программ, и каждая имеет свои плюсы и минусы. Есть программы детоксикации, где происходит медикаментозное лечение физической составляющей зависимости, это устранение абстинентного синдрома (ломки), первый шаг для начала полноценного выздоровления. Второй шаг — прохождение лечения, реабилитации (drug free). Краткое описание предложенных в Украине подходов лечения зависимости:

Духовные (12 Шагов): основаны на работе с духовные переживаниями, которые связаны с «Высшей Силой», как ее понимает каждый конкретный человек.

Религиозные: фиксация на религии или авторитетных фигурах помогает избежать употребления.

Психологические: подготовка к длительной ремиссии (воздержанию), которая заключается в развитии собственных целей выздоровления, решении психологических проблем, личностный рост, использование навыков предупреждения срыва и управления собственной жизнью.

Терапевтические сообщества: длительное пребывание в сообществе и высокий уровень преданности ему, эффект приносит психологическая атмосфера создаваемая всеми членами сообщества.

Приведенные выше подходы могут быть совмещены и представлены как отдельная программа и предполагают нахождение в стационаре. «Дневной», с пребыванием дома и посещением программы в определенные часы. «Полный», закрытый, с постоянным нахождением в реабилитационном центре.

Когда нет возможности посещать стационар или находится в нем постоянно, есть альтернативы в виде посещения групп Анонимных Алкоголиков/Наркоманов, работа по программе 12 Шагов. Или индивидуальная долгосрочная работа с психологом, психотерапевтом.

Выбор за вами!

Использованы материалы книги «Путь выздоровления» Теренса Т. Горски.

Анна Мартынюк

Розкриття ВІЛ-позитивного статусу своїй дитині

Дуже важко говорити правду, ще важче, коли ця правда має негативне забарвлення, і найважче, коли ти говориш цю правду своїй дитині.

Існує багато міфів і легенд про ВІЛ-інфекцію. Але так сталося, що ця інфекція існує, існують і люди, які нею інфікувались. Як правильно повідомити своїм рідним про це? Особливо, якщо це ваша дитина.

Чому важливо розказати дитині про її ВІЛ-позитивний статус?

Тому що:

- більшість дітей підозрюють, що вони ВІЛ-позитивні, а батькам лише необхідно підтвердити ці підозри;
- якщо дитина почує від вас про власний ВІЛ-статус, вона відчує себе важливою для вас та вартою вашої довіри;
- тільки знаючи правду, дитина зрозуміє, що необхідно боротися із хворобою, тобто вона усвідомлюватиме, чому треба приймати ліки щодня і регулярно відвідувати лікаря;
- якщо дитина дізнається про свій ВІЛ-позитивний статус, вона буде відповідальніше ставитися до власного здоров'я, не відмовлятиметься від лікування або від візитів до лікаря, стане відкритішою у спілкуванні;
- неможливо приховувати правду завжди;
- діти дуже допитливі, і коли вони матимуть підозри щодо власного ВІЛ-статусу, то намагатимуться знайти підтвердження цьому. Таким чином, вони можуть дізнатися про це від інших осіб чи знайти інформацію самостійно, наприклад з медичних документів чи листків-вкладок від ліків;
- чим довше відкладатимете момент розкриття ВІЛ-статусу дитині, тим важче буде вам та дитині пережити момент розкриття. Крім того, ви теж відчуєте полегшення, коли почнете розмовляти з дитиною про ВІЛ відверто, не приховуючи нічого. Ви отримаєте можливість разом із дитиною протистояти проблемам, які виникають унаслідок ВІЛ-інфекції;
- якщо дитина дізнається про власний ВІЛ-статус від сторонніх, а не від батьків, вона може відчути себе зраженою і втратити довіру до вас.

У якому віці варто розповісти дитині про її статус?

На думку психологів, та й самих дітей, які вже знають про свій ВІЛ-статус, оптимальним віком для розмови з дитиною є вік 7–11 років. У цьому віці діти не так бояться хвороби, як дорослі. Головне побоювання дитини у цьому віці — не втратити своїх батьків через свою хворобу.

Що робити, якщо дитина більш старшого віку?

Найдоцільніше звернутися за допомогою до психолога, тому що він:

- може поговорити з дитиною про хворобу в такий спосіб, щоб вона не злякалася;
- уміє заохочувати і підтримувати дитину;
- може допомогти подолати переживання, відчай і безвихідь та знайти вирішення проблем, з якими дитина стикається;
- може помітити специфічні прояви в поведінці дитини, такі як замкненість, нервозність, страхи і т. д., які є свідченнями того, що вона потребує додаткової інформації чи підтримки. Часто батьки можуть не звернути уваги на це через брак спеціальних знань і навичок.

Як повідомити дитині про її діагноз?

Для дітей дошкільного віку (до 6 років)

Для дітей дошкільного віку будь-які розповіді та пояснення мають бути дуже прості для розуміння. У цьому віці дитині ще важко зрозуміти, що таке ВІЛ. Тому варто акцентувати увагу дитини на важливості дотримання гігієни та зміцнення або збереження свого здоров'я.

Для дітей молодшого шкільного віку (7–11 років)

У цьому віці діти дуже допитливі. Вони відразу розуміють, якщо їхні батьки намагаються щось приховати, і самі прагнуть знайти відповіді на питання, що їх цікавлять. Більшість дітей цього віку намагаються

уявити, як виглядає вірус і що він робить, ставлячи з цього приводу багато запитань.

Досвід

Мати 12-річної дівчинки прийняла рішення поговорити з нею про її ВІЛ-позитивний статус, але не знала, з чого почати розмову, і зовсім не уявляла, чи знає вона хоч щось про ВІЛ-інфекцію взагалі. Знаючи, що по телебаченню буде передача про ВІЛ-інфікованих людей, мати налягла на тому, щоб вони разом із дівчинкою подивились її. Спочатку дівчинці було нецікаво, але поступово вона почала уважніше слухати і ставити мамі запитання. Таким чином, мати змогла пояснити доньці, у чому полягає різниця між ВІЛ та СНІД, що таке ВІЛ-позитивний статус, сказати, що дівчинка його також має, при цьому матері вдалося не налякати дитину такою інформацією.

Олена, 10 років, яка лежала в лікарні, почула, що у її сусідки по палаті, Маші, 9 років, — ВІЛ. Коли її виписали з лікарні, вона спитала вдома маму, що це за хвороба і чому їх лікував один лікар, адже у неї хвора печінка? Мати спочатку розказала, що таке ВІЛ, як він може потрапити до організму людини і як там розвивається. А потім запитала Олену: «Якби ти дізналась про те, що в нашій родині є ВІЛ-інфікована людина, щоб ти сказала чи зробила?...»

Що варто розповісти дітям про ВІЛ?

- не лише він/вона має цей вірус;
- він/вона може жити з ВІЛ повноцінним життям, беручи приклад з підлітків у такій самій ситуації;
- власну значущість і можливість допомогти іншим дітям та підліткам;
- він/вона несе відповідальність за рішення, які приймає, і їхні наслідки.
- це вірус, який, потрапляючи до організму людини, послаблює його здатність опиратися різним інфекціям;

- вірус може передаватися через кров від однієї людини до іншої через використання нестерильного медичного обладнання, ножиць для манікюру чи інструментів для пірсингу і татуювання, через використання одного шприца для декількох осіб, від матері до дитини під час вагітності, пологів та годування грудьми, через незахищений секс;
- існують спеціальні ліки для ВІЛ-інфікованих осіб, які не дозволяють вірусу розмножуватися в організмі;
- важливо дотримуватися правил гігієни та здорового харчування, щоб вірус не міг спричинити у дитини серйозних хвороб та щоб запобігти передачі вірусу іншим особам.

Дуже часто батьки/опікуни думають, що поруч із ними з дитиною не трапиться нічого лихого, і, бажаючи захистити власну дитину від дитячих інфекційних хвороб, природних дитячих конфліктів та образ, розголошення ВІЛ-статусу дитини і пов'язаних із цим наслідків, намагаються утримувати дитину подалі від інших дітей та дитячих колективів. Проте психологи радять батькам сприяти перебуванню ВІЛ-позитивної дитини у дитячому колективі, оскільки вона буде нормально розвиватися психологічно та емоційно, так само, як й інші діти. А розголошенню ВІЛ-позитивного статусу можна запобігти, ретельно спланувавши, яку інформацію ви хочете повідомити директору школи чи класному керівникові.

Для підлітків (13–16 років)

У цьому віці діти стурбовані своїм зовнішнім виглядом, прагнуть бути незалежними від дорослих, планують майбутнє, виникає перша закоханість, дитина може розпочати статеве життя.

Підліток має бути поінформований про його ВІЛ-позитивний статус, щоб у будь-якій ситуації він/вона могли приймати відповідальні рішення щодо власного здоров'я та здоров'я партнера.

Ймовірна негативна реакція

Дитина більше не хоче відвідувати школу

Варто заохочувати дитину вести звичний спосіб життя, не замикатися в собі й не сторонитися однокласників. Дитина має продовжувати розвиватися у звичному ритмі, мати захоплення та інтереси як усі інші діти.

Дитина постійно плаче, погано спить або й не спить узагалі, відмовляється від їжі, замикається в собі

Якщо дитина намагається уникати спілкування з іншими, включаючи батьків, це свідчить про те, що їй потрібно більше часу, аби усвідомити отриману інформацію, обдумати її і пристосуватися до ситуації. Для дитини дуже важливо знати, що ви підтримуєте її і завжди поруч з нею. Ви маєте заохочувати дитину ходити до школи, спілкуватися з друзями тощо, оскільки лише поруч з однолітками вона відчує, що нічим не відрізняється від інших, і швидше й легше адаптується до життя з ВІЛ-інфекцією.

Як можна підтримати дитину

- говоріть з дитиною про те, якою важливою вона є для сім'ї, для вас особисто, що ви її любите і будете завжди підтримувати;
- частіше виявляйте ваші почуття через дотики, обійми, поцілунки;
- заохочуйте дитину знайомитися з іншими дітьми, які також вже знають про свій ВІЛ-позитивний статус;
- звертайтеся по допомогу до психолога, коли зрозумієте, що ви неспроможні впоратися самостійно з різними ситуаціями. Особливо тоді, коли відчуваєте, що дитина вам більше не довіряє;
- необхідно постійно інформувати дитину про хід лікування, просити лікаря завжди розповідати їй про принцип дії ліків, про те, як змінюється стан здоров'я та про інші медичні особливості ВІЛ-інфекції;
- не намагайтеся занадто опікати дитину, обмежувати в чомусь через стан її здоров'я. Поводьтеся з дитиною так, наче вона не має жодних захворювань, щоб не виховувати в неї почуття неповноцінності або обмеженості;
- навіть якщо ви втомилися чи не маєте настрою або часу в якийсь момент, усе одно знайдіть 20–30 секунд для того, щоб сказати дитині, якою важливою і потрібною вона для вас є;
- не залишайте запитання дитини без відповідей.
- якщо ж ви не знаєте відповіді самі або сумніваєтесь в її правильності, не бійтеся сказати про це дитині, але пообіцяйте, що запитаете лікаря чи психолога і обов'язково розкажете їй;
- залучайте всіх членів сім'ї до проведення спільного з дитиною дозвілля;
- заохочуйте дитину займатися тією діяльністю, яка їй подобається або до якої вона має схильність.

*Джерело: Розкриття ВІЛ-позитивного статусу вашій дитині.
Брошура для батьків. — К., 2009. — 40 с.*

Різдвяні традиції українців

Різдво Христове — велике християнське свято, День Народження Ісуса Христа. Свято Різдва Христового вважається другим після Пасхи (Великодня) великим святом у християнському світі.

Різдвяна легенда

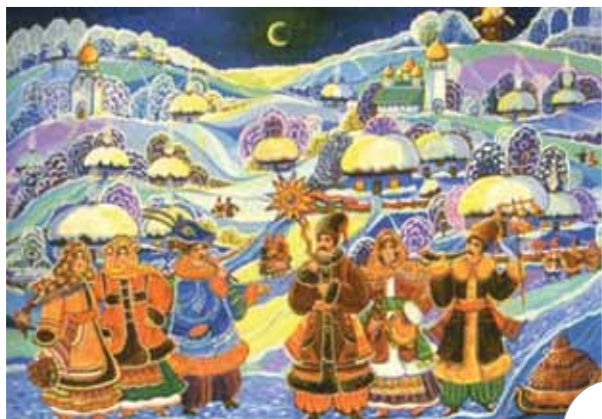
Свято Різдва належить до великих християнських, так званих Дванадесятих неперехідних свят, та має п'ять днів передсвяткування і шість днів післясвяткування.

Цього дня сталася велика для всього християнського світу подія — народження Ісуса Христа у Вифлемі (Ісус у перекладі з єврейської означає «спасіння»). Усі християни переконані, що Ісус Христос був посланий Богом на землю задля спокутування гріхів і спасіння людства. Згідно з переказами Євангелія, мати Ісуса Христа Марія та її чоловік Йосип жили в Назареті, а до Вифлеєму прийшли, виконуючи наказ правителя Августа з'явитися всьому населенню на перепис. Оскільки на перепис населення Римської імперії зібралось дуже багато людей, Марія та Йосип не змогли знайти місця для ночівлі, а тому їм довелося шукати прихистку в невеликій печері, де за поганої погоди зазвичай ховалися чабани. Там Марія і народила Сина Божого. Тоді янгол спустився з неба й повідомив чабанам, які в цей момент не спали, що Бог народився. Чабани перші прийшли вклонитися немовляті.

На небі засяяла Вифлеємська зоря, що сповіщала світ про народження спасителя та вказувала шлях до Царя всіх людей. За пастушками до печери з Марією та Ісусом Христом прийшли язичницькі мудреці й принесли Богу подарунки: золото, ладан і миро. Золото символізувало царську владу, ладан — Божу волю, мирно — долю пророка. До речі, саме тих давніх часів сягає традиція виготовляти вифлеємську зірку та прикрашати нею новорічну ялинку.

Історія свята

Історична наука вважає, що Різдво запозичене християнами з язичницьких культур. У стародавніх релігіях відзначалося народження богів — давньоєгипетського Осіріса, давньогрецького Діоніса, давньоіран-

ського Мітри та ін. Дати цих свят припадали на кінець грудня — початок січня, дні зимового сонцестояння, «повороту до весни».

У процесі свого становлення християнська церква поступово витісняла давні свята. Утверджуючи християнство та вчення про єдиного Бога на теренах Київської Русі, перші отці церкви переосмислили язичницьку атрибутику у християнському контексті та зберегти у церковній традиції чимало з того доброго та істинного, що існувало в язичництві. Зокрема — сільсько-господарський хліборобський календар, який багато в чому був розроблений ще в язичницькі часи. Таким чином, в Україні, як і в інших країнах світу, день початку нового сонячного, хліборобського року отримав новий, християнський зміст, як Різдво, свято народження Божого Сина, Спасителя світу.

Відповідним чином була змінена й обрядовість, магічні дії й обряди язичництва були замінені на молитви й обряди прославлення і прохання до Всевишнього, щоб у наступному році він дав людям добрий урожай. Відповідно до нового вчення був дещо переосмислений в плані символіки і обрядовості, але по суті залишений без змін, звичай поминання предків, старих дідів, праотців, які згідно православного вчення за свої добрі вчинки, зокрема відносно своєї родини, мають вічне життя у Бога в небесних поселеннях серед святих і праведників. Так само як на святковому богослужінні, у святкуванні Різдва мали брати участь усі приналежні до родинного кола. На Святому Вечорі властиво зосереджується взагалі головна увага свята, і на саме Різдво залишається тільки Служба Божа в церкві та відвідування і гостювання родичів та знайомих з відповідними розвагами та забавами.

Спочатку 6 січня було потрійним святом народження, хрещення й богоявлення Христа. У IV столітті 25 грудня стали відзначати народження, а 6 січня — хрещення та богоявлення. І лише наступного століття Різдво Христове міцно увійшло в життя християн. Розбіжність у святкуванні Різдва західними і східними

церквами викликана тим, що вони користуються різними календарними системами. Православна церква святкує його 7 січня (25 грудня за старим стилем), а католицька церква — 25 грудня за новим стилем. У X столітті християнство було запроваджено на Русі, й відтоді свято Різдва Христового стало невід’ємною частиною нашої культури.

Традиція різдвяного святкування

Різдву, за церковним статутом, передував чотиритижневий Різдвяний піст (Пилипівка), з 27 листопада до 6 січня. У цей час виконувалися всі хатні роботи: світлицю білили, прибирали розписами, вивішували найкращі рушники, розкладали килими. Покуття оздоблювали особливо урочисто й прикрашали запаленою свічкою чи лампадою. Тут ставили перший символ усіх трьох зимових свят — дідух (сніг з колосків жита чи пшениці, зібраних наприкінці жнив). Зерно з дідуха зберігали до весни, примішуючи потім до посівного — для забезпечення багатого врожаю. Особливого значення надавали різдвяній погоді. По ній визначали майбутній врожай. Різдвяні свята в Україні, за язичницькою традицією, пов’язані із культом предків, з шануванням душ померлих. Відтак, узвар і особливо кутя, які обов’язково мають бути на кожному столі — насправді є поминальними стравами.

Вранці 7 січня українці йшли до церкви, щоб віддати шану новонародженому Христові. Після закінчення церковної відправи родина знову збиралася на святковий обід, який вже не був пісним, та починалася велика різдвяна гостина. Сало, печінка, ковбаса, різні смаженості та копченості, все за чим сумувала під час посту душа, повинно стояти на столі.

По обіді настає час заслуженого відпочинку. В гості ж потрібно йти вже після обіду. Одружені діти, як правило, йдуть до своїх батьків. Дуже давньою є українська традиція миритися в цей день, пробачати одне одному образи, вільні й мимовільні, щоб на повну міру відчути радість життя.

Коляда

Споконвіку існував у нашому народі гарний звичай бажати один одному і господарям щастя-здоров'я, многих літ і всяких статків у хаті і родині. Вже по Святій Вечері українці починали ходити по хатах, піснями та відтворенням побутових сценок поздоровляли господарів та їхніх дітей та вінчували їм злагоду й достаток. Колядувати починають не в усіх місцевостях України одночасно: на Покутті діти їдуть колядувати вже на Святий Вечір; на колишній Гетьманщині, в Слобідській Україні та в Гуцульщині — на перший день Різдва Христового, після того, як у церкві скінчиться Богослужіння. На Західному Поділлі їдуть колядувати на другий день свят вранці.

Готувалися до колядування заздалегідь — виготовляли колядницькі обладунки: восьмикутну зірку, маски Кози, Ведмедика. Різдвяні колядницькі гурти споряджали переважно парубки. Вони обирали отамана — хлопця, котрий вирізнявся спритністю, дотепністю і якого в селі поважали. Крім того, він мав уміти гарно починати пісню, зробити в ній вивід. Традиційний одяг колядницьких ватаг — білі та коричневі кожушки й свитки, чоботи власної роботи, хустки або віночки у дівчат. Святкові ватаги залежно від регіону різнилися своїм кількісним складом і обрядовими персонажами.

Вертеп

Давню традицію має й український звичай від Різдва виступати з вертепом. Є підстави думати, що вже в XVII-му столітті українці виставляли на Різдво вертепну драму — це був загальновідомий і по всій Україні поширений звичай.

Будова українського вертепу

Спочатку вертепом виступав маленький ящик, обклеєний кольоровим папером, де за допомогою ляльок, закріплених на осі, розігрувалися вистави, які склалися з двох частин. У першій частині розігрувалися сцени, пов'язані з народженням Христа і біблійними персонажами; друга, світська, включала до свого сюжету житейські історії про Добро і Зло. Так про це пише етнограф Микола Маркевич: «Наш вертеп є похідний будиночок з двома поверхами. Зроблений він з тоненьких дощок і картону. Верхній поверх має балюстраду, за балюстрадою відбувається містерія: це Вифлеєм. На нижньому поверсі трон царя Ірода; долівку обклеєно хутром для того, щоб не видно було щілин, якими рухаються ляльки. Кожну ляльку прикріплено до дроту; під долівкою є кінець цього дроту: за цей кінець, придержуючи ляльку, вертепник вводить її в двері і водить у напрямку, який для неї необхідний. Розмова від імени ляльок відбувається поміж дячками, співаками і бурсаками то пискливим голосом, то басом — відповідно до потреби. Вся друга частина вистави відбувається на нижньому поверсі». Два поверхи вертепного будиночка, за християнською традицією, трактувалися як «небо» і «земля».

Щодо тексту вертепної драми, то це — цікаве поєднання книжних елементів з елементами народними. Вертепна драма складається з двох частин: різдвяної драми і механічно приєднаної до неї сатирично-побутової інтермедії. Перша частина вертепу, що іноді зветься «святою» — більш-менш стійка, а друга, народна змінюється в залежності від місцевих умов, історичного періоду та від здібностей самого вертепника.

Обидві частини — «свята» і народна — різняться між собою ще й мовою. Перша частина написана старою «книжною» мовою, а друга — створена народом і мало чим різниться від сучасної української мови.

«Свята» частина вертепу. Багато дослідників-етнографів погоджуються з тим, що свята частина вертепної драми, якщо і не була створена цілком в Академії Київській, то в усякому разі дістала там поважне літературне оформлення. Про «книжне» походження «святої» частини вертепу свідчить ще й те, що вона майже незмінна в усіх списках відомих нам вертепів. Друга ж (народна) частина — змінна. Так чи інакше, а «свята» частина вертепної драми виконувалася всіма вертепниками і збереглася в усіх відомих нам текстах. Кінчалася ця драма смертю Ірода, а після смерті такого лиходія люд, звичайно, має радіти, веселитися. Отже починається народно-побутова інтермедія — друга частина вертепу.

«Народна» частина вертепу, як уже сказано — витвір самого народу. В цій частині вертепу ми спостерігаємо віддзеркалення побуту населення України того часу, коли вертеп був створений.

Згодом вертеп перетворився на театралізоване дійство з великою кількістю учасників, склад яких змінюється відповідно до регіону. Зазвичай, саме у такому форматі мистецтво вертепу тішить нас і сьогодні. Хоча традиція вертепу поступово забувалася, бо, як і інші народні традиції, зазнавала гоніння, та все ж сьогодні вона знову відроджується та займає своє місце в культурі різдяного святкування.

О. Воропай «Звичаї нашого народу».

Джерело:

<http://traditions.org.ua/kalendarni-sviata/zymovyi-tsykl/280-7-sichnia-rizdvo>

Країна, де все навпаки

Щоб зрозуміти життєвий уклад австралійців, потрібно перевернути догори ногами власний. Уявіть собі: коли ми прополюємо редиску в городі, в Австралії зима, а коли надягаємо шуби — літо, на півночі країни жарко майже круглий рік, а ось на півдні значно холодніше, їздити на малолітражках австралійськими дорогами небезпечно для життя, а на поїздах — дуже дорого. Загалом, не країна, а суцільні суперечності.

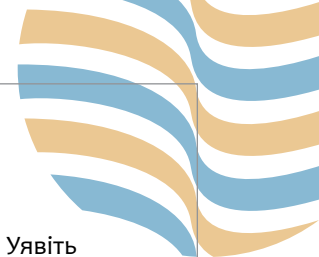
Австралія — шоста у світі країна за розміром території, і це єдина держава, що займає цілий континент. Австралійський союз включає в себе Австралійський материк і кілька островів, найбільшим з яких є Тасманія.

Хоча більшу частину континенту займають напівпустелі і пустелі, в Австралії є різноманітні ландшафти — від альпійських лугов до тропічних джунглів. Багато рослин і тварин, включаючи сумчастих, можна знайти тільки на цьому континенті.

Європейці відкрили Австралію в XVII столітті, а в 1770 році Англія оголосила її своєю колонією. Туманний Альбйон використовував Австралію як колонію в прямому сенсі слова — на східну частину материка, де пізніше було засновано місто Сідней, заслали ув'язнених.

Цікаво та незвично те, що коли в Україні зима — в Австралії літо. Коли в Києві 10 година, в Канберрі (столиця Австралійського союзу) — 18 годин. Для українців зрозуміло — чим далі рухаєшся на північ, тип холодніше. Для австралійців — жаркіше. Навіть на географічних картах Австралії південь у верхній частині. Не всі дерева Австралії дають тінь. Тварини Австралії вирощують своїх дитинчат у сумках, окремі ссавці відкладають яйця, а годують малюків молоком. Материк таємниць і несподіванок. Материк, де «найстрашніший» звір — кролик, а серед птахів — звичайний горобець.

Туристів в Австралії люблять, дуже... Дві основні причини такого трепетного ставлення до гостей такі: по-перше, країна знаходиться дуже далеко, тому путівки і квитки настільки дорогі, що туристів у загальному-то небагато, а по-друге, туристи, що відвідують Австралію, як правило, люди далеко не бідні (що впливає з «по-перше») і залишають у країні добрі гроші. Так що в цій далекій країні мандрівникам привільно і майже безпечно.

Фальшиві злидні

На наївних туристах намагаються нажитися не тільки таксисти, але і професійні жебраки. До слова, жебраків як соціуму в Австралії не існує. Соціальна система країни побудована так, що неможливі не тільки мають пристойну допомогу та державне житло, а й безкоштовне медичне обслуговування. Тому, якщо вам все-таки пощастило побачити на вулицях австралійських міст жебрака, не сумнівайтесь: людина просить милостиню не від поганого життя, він просто працює.

До речі, в Австралії намагаються максимально коректно ставитися до безробітних і навіть допомогу по безробіттю називають не інакше як «Допомога з непрацевлаштованості». Ще існує стійкий вираз «Сидіти на зарплаті дядька Джоні», тобто на допомозі по без-

робіттю. Дядя Джонні — це прем'єр-міністр Австралії Джон Говард. А на його «зарплаті» сидить досить пристойна кількість людей, що проживають, як правило, на північному сході країни і захоплюються серфінгом. У середньому допомога по безробіттю в Австралії складає близько 1150 австралійських доларів на місяць — це 37 доларів на день.

Правда життя по-австралійськи

Як у будь-якій розвиненій країні, що має потужну соціальну базу, в Австралії дуже високі податки — це зворотна сторона благополуччя. Компанії платять прибутковий податок у розмірі 30 відсотків від отриманого прибутку, а приватні особи — диференційовано: від 0 до 47,5 відсотків. Переважна більшість населення становить так званий середній клас з річним доходом 55–57 тис. австралійських доларів. Податок з цієї суми — приблизно 30 відсотків, тобто на руки середній представник середнього

класу отримує близько 38 000 в рік — це більше 3000 в місяць, або приблизно 2800 звичних нам американських доларів.

Цілоком на особливому положенні в Австралії знаходяться аборигени, які до сих пір часом починають вимагати вибачень за захоплення їх рідних територій. Влада до цього ставиться з великим терпінням і надає корінному населенню різні пільги. Наприклад, допомога по безробіттю австралійського тубільця може скласти 2000–3000 доларів у порівнянні з 1150 доларів білого громадянина.

В Австралії унікальна система одержання вищої освіти. У будь-який вуз країни можна записатися без вступних іспитів, вища освіта — платна, але віддавати гроші за навчання потрібно після того, як людина отримує диплом і влаштується на роботу. Тоді-то з його зарплати держава почне віднімати гроші за надані знання — від 8000 до 25 000 австралійських доларів на рік (залежить від рівня навчального закладу). Таким чином, людина вчить сама себе і не вимагає значних фінансових вливань від батьків. Але ця схема застосовується тільки до громадян Австралії. Якщо людина не є громадянином країни, він також може записатися в будь-австралійський вуз, але платити доведеться відразу, хоча це цілоком окупається високим рівнем освіти.

Транспорт

В Австралії люди пересуваються тільки двома видами транспорту: на автомобілях і літаках. Система залізниць в країні знаходиться в самому що не на зародковому стані, і розвивати її ніхто не збирається. Звичайно, все пояснюється специфікою континенту. Саме на туристів і розраховані існуючі в Австралії пасажирські потяги: якщо людина хоче подивитися невимовної краси пейзажі, стада кенгуру, океан, то йому

необхідно всього-на-всього купити квиток на місцевий «Індіан Пасифік». Цей поїзд перетинає всю країну, за рівнем комфорту прирівнюється до п'ятизіркового готелю, а квитки на нього коштують дивно дорого: наприклад, сидяче місце від Сіднея до Перта (протилежні сторони континенту) обійдеться в 680 доларів, купе — 1790 доларів на людину.

Незважаючи на нечисленне населення, в Австралії існує свій автопром, представлений трьома основними компаніями: Holden (це підрозділ General Motors), Ford і Toyota. Оскільки ідеальний автомобіль в поданні австралійця — це щось велике, з двигуном 3–3,5 літра, то виробники беруть, як мовиться, якістю, а не кількістю. Продиктований такий вибір відстанями між містами, небезпекою доріг (через диких тварин) і зручністю, тим більше, що з паркуванням на вулицях навіть вели-

ких міст проблем немає. До речі, в країні своя нафта, і ціни на бензин досить низькі: трохи менше американського долара за літр.

Дуже жива природа

Кенгуру, що здавалися такими симпатягами на картинках, навпаки — перетворилися на реальну загрозу життя на дорогах. Справа в тому, що на кожного жителя Австралії припадає по три кенгуру і, незважаючи на те, що більш-менш швидкісні дороги в країні обгороджені високими парканами, ці милі тварини примудряються перестрибувати через них, а тоді вже все залежить від величини транспортного засобу та його захисту (мається на увазі «кенгурин», який в Росії прикріплюють до джипів для краси). Часом з вини кенгуру трапляються жакливі аварії, та й самі тварини постійно гинуть на дорогах. В Австралії навіть існує єдина рятувальна служба, що надає медичну допомогу диким тваринам, що залишилися живими після

зіткнення з автомобілем. Викликають цю службу самі водії, якщо бачать, що тварина не загинула. Раз на тиждень по дорогах проїжджають службовці Департаменту дикої природи і збирають тіла збитих кенгуру. До речі, максимальна швидкість на австралійських дорогах — 100 кілометрів на годину за винятком деяких трас, де максимальна швидкість — 110 кілометрів на годину.

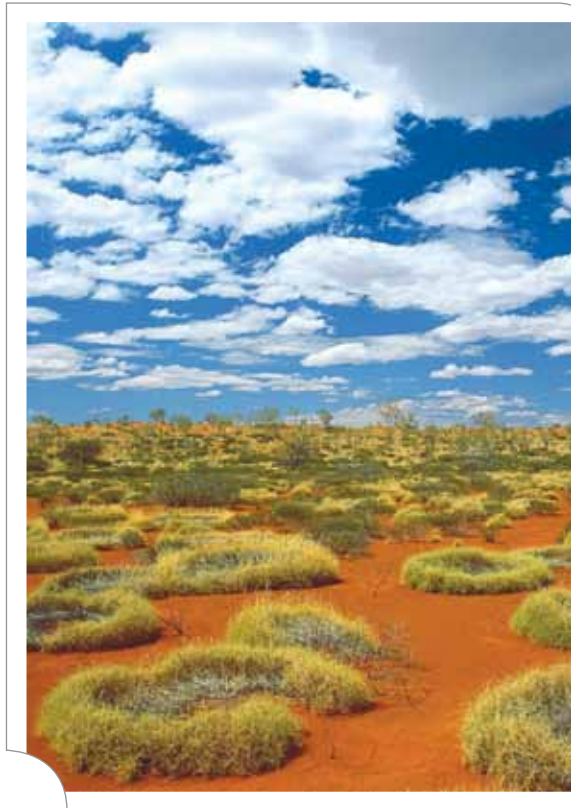
Боротьба з нелегалами

«Кролик — це не тільки цінне хутро...»

Усім відома зі шкільної програми з біології історія про те, як до Австралії завезли кроликів і вони розорили найкращі пасовища, має продовження і в наші часи. Мало того що цей звір розмножується з дивовижною швидкістю, так він ще настільки ненажерливий, що знищує врожай овочів.

Австралійський прапор

На австралійському гербі зображено не хижі лев або орел, як зазвичай прийнято, а мирні кенгуру і страус ему. І причина вибору саме їхнього зображення не тільки в тому, що ці тварини є австралійським ексклюзивом. Головне — ні страус, ні кенгуру не вміють ходити назад: аби рушити в зворотному напрямку, вони мають розвернутися і знову піти... вперед. Ось і все пояснення! Просто і, як завжди, незвично...

www.convictus.org.ua

Джерело:
<http://megasite.in.ua/53958-kra-na-de-vse-navpaki.html>

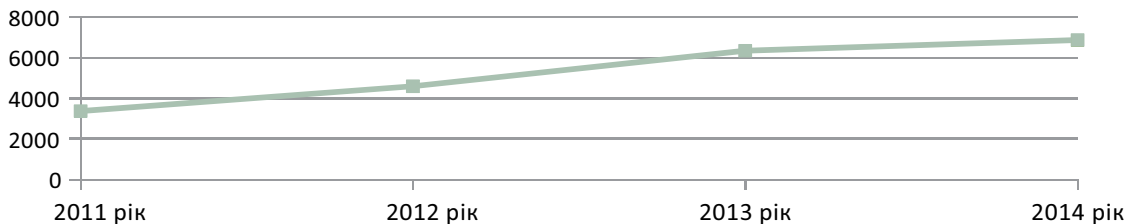
Результати діяльності ВБО «КОНВІКТУС УКРАЇНА» за 2014 рік

Діяльність нашої організації бере початок з 2006 року. Вже 8 років Конвіктус є надійним партнером державних установ та громадських організацій у реалізації програм протидії ВІЛ-інфекції, туберкульозу, інших соціально-небезпечних хвороб та реінтеграції колишніх ув'язнених у суспільство.

2014 рік не лише зберіг позитивну тенденцію у збільшенні кількості користувачів наших послуг, але й дозволив охопити такі уразливі до ВІЛ групи, як трансгендери, умовно-засуджені та найближче оточення наркозалежних.

Розглядаючи динаміку охоплення груп ризику послугами профілактики інфікування ВІЛ, — вимальовується зростаючий графік. Так, у 2014 році кількість залучених до програми споживачів ін'єкційних наркотиків в порівнянні з 2013 роком зросла на 10%, що в два рази більше ніж у 2011 році.

Динаміка наданих послуг наркозалежним

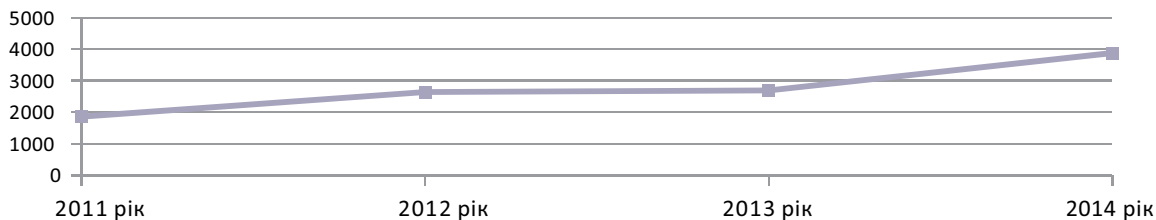

Загальна кількість наркозалежних, що скористалася нашими послугами	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
	3371	4594	6343	6870

Важливо відзначити, що позитивна тенденція збереглась і у роботі з особами, що залучені до проституції. Незважаючи на досить закритий характер цієї групи, нашій команді вже впродовж трьох років вдається не лише працювати із постійними користувачами послуг, але й залучати нових. Динаміка розвитку профілактичної діяльності показує, що охоплення послугами даної групи за 2014 рік зростає в порівнянні з 2013 роком на 43%, що в два рази більше ніж в 2011 році.

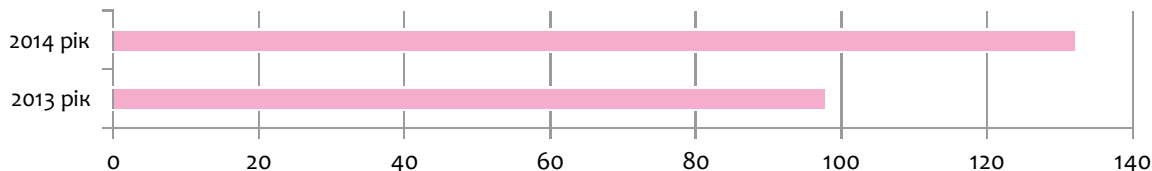
Динаміка наданих послуг особам, що залучені до проституції

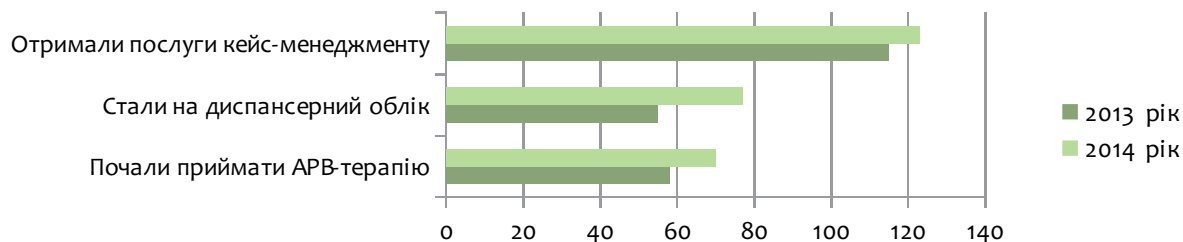
Загальна кількість осіб, що залучені до проституції, які скористалися нашими послугами	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
	1853	2634	2686	3871

В 2014 році нам вдалося охопити послугами профілактики ВІЛ-інфекції 132 трансгендери, що на 34% більше ніж у 2013 році.

Кількість трансгендерів, що скористалися нашими послугами

Всі ці кількісні показники не можуть існувати без якісного підходу до роботи. Так, кейс-менеджмент (ведення випадку), який у 2013 році був пілотною діяльністю, у 2014 році став обов'язковим компонентом нашої роботи. Такий підхід дає можливість не лише виявити ВІЛ-інфекцію, але й забезпечувати постановку на диспансерний облік і сприяти вчасному отриманню лікування. У 2014 році послуги кейс-менеджменту отримало 123 особи, в результаті чого 77 з них стали на диспансерний облік з діагнозом ВІЛ-інфекція і 60 почали приймати Антиретровірусну терапію.

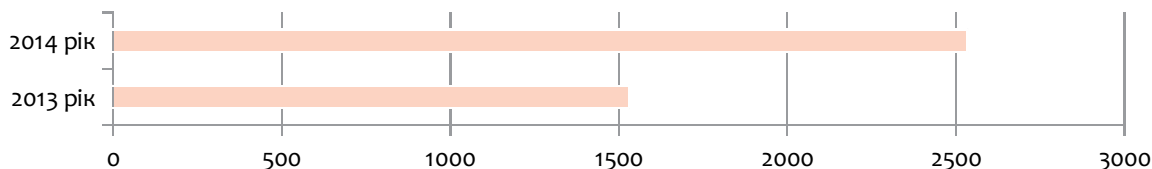

	2013 рік	2014 рік
Отримали послуги кейс-менеджменту	115	123
Стали на диспансерний облік	55	77
Почали приймати АРВ-терапію	58	70

Кожного року ми підвищуємо потенціал нашої організації не лише за допомогою постійного навчання персоналу, але й шляхом втілення нових методів та підходів у роботі. В листопаді 2014 року Конвіктус отримав мобільну амбулаторію, яка оснащена всім необхідним для тестування та медичного огляду. За допомогою мобільної амбулаторії ми маємо змогу наближувати послуги діагностики до тих, хто їх потребує, але через віддаленість регіону або небажання йти в медичні заклади — не користується ними. В мобільній амбулаторії працює мультидисциплінарна команда у складі лікаря, медичної сестри та соціального працівника і здійснює виїзди в м. Києві та Київській області.

Важливим компонентом нашої діяльності у сфері профілактики ВІЛ-інфекції стала співпраця із кримінально-виконавчими інспекціями Київської та Кіровоградських областей. Це суттєвий крок в охопленні нашими послугами тих осіб, які умовно-засуджені за статті, пов'язані зі вживанням наркотиків, у маленьких містечках, де не лише недостатньо інформації про ВІЛ, гепатити В і С, але й існують складнощі у вчасній діагностиці цих хвороб. Так, у 2014 році ми змогли надати послуги 2533 особам, що на 65% більше ніж у 2013 році.

Кількість умовно-засуджених за статті, пов'язані зі вживанням наркотиків, які отримали послуги з профілактики

Кількість осіб, засуджених за статті, пов'язані зі вживанням наркотиків, які отримали послуги з профілактики	2013 рік	2014 рік
		1529

Соціальні працівники налагодили тісну співпрацю з інспекторами кримінально-виконавчих інспекцій. На першому етапі інспектори переадресовували до соціальних працівників умовно-засуджених, які періодично чи систематично вживають психоактивні речовини або мають схильність до залежності. На другому етапі, соціальні працівники розпочинали індивідуальну роботу, метою якої є інформування стосовно ризиків інфікування ВІЛ, гепатитами В і С, формування більш безпечної поведінки, забезпечення роздатковими матеріалами і профілактичними засобами, психологічної підтримки у прийнятті відповідальних рішень, серед яких: повна відмова від вживання наркотиків, участь у програмі замісної-підтримуючої терапії та ін.

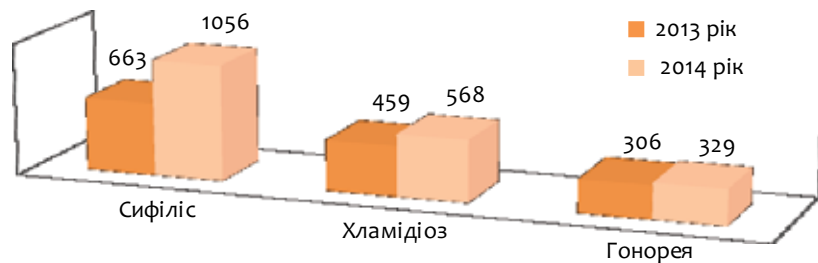
Важливо зазначити, що з 18-ти малих міст Кіровоградської і Київської областей близько 50% не були охоплені жодною програмою профілактики а отже, соціальні працівники напряму були єдиним джере-

лом інформації і сполучною ланкою з медичними закладами та програмами профілактики, догляду і підтримки для умовно-засуджених, які вживають психоактивні речовини і проживають в цих містах.

Співпраця із кримінально-виконавчими інспекціями дозволила протестувати значну частину наркозалежних з числа умовно-засуджених експрес-тестами на ВІЛ, гепатити В і С та налагодити співпрацю із медичними закладами для подальшої діагностики, постановки на облік і отримання відповідного лікування осіб з позитивним результатом експрес-тесту.

Досвід реалізації профілактичних програм на базі кримінально-виконавчих інспекцій показав, що співпраця між неурядовими організаціями і державними установами може бути ефективною і результативною. Неурядові організації спроможні реалізовувати окремі компоненти роботи з умовно-засудженими — в даному випадку це профілактичні програми, які базуються на індивідуальному підході та цінностях і принципах соціальної роботи.

Кількість отриманих курсів лікування за сприяння ВБО «КОНВІКТУС УКРАЇНА»

Кількість отриманих курсів лікування	2013 рік	2014 рік
Сифіліс	663	1056
Хламідіоз	459	568
Гонорея	306	329

У загальному, спостерігаються позитивні тенденції у програмах профілактики ВІЛ-інфекції:

Системно збільшується кількість клієнтів та їх близького оточення, які постійно користуються послугами наших консультаційних центрів та пунктів у містах Київ, Боярка, Бровари, Васильків, Ірпінь та Глеваха.

Завдяки збільшенню кількості протестованих користувачів послуг на наявність ВІЛ-інфекції, гепатитів, туберкульозу та інфекцій, що передаються статевим шляхом, ймовірність вчасного лікування на ранніх стадіях зростає.

Так, обов'язковим елементом нашої роботи є мотивація користувача послуг, при виявленні ВІЛ-інфекції, звернутися до медичних закладів для подальшої діагностики і вчасного лікування. У 2014 році протестовано на ВІЛ за допомогою швидких тестів 4755 осіб груп ризику, з них 78 виявилися позитивними, 68 дійшли до медичного закладу для подальшої діагностики та лікування.

Окрім тестування на ВІЛ-інфекцію, протягом 2014 року клієнти Конвіктусу мали можливість пройти тестування на хвороби, що передаються статевим шляхом та, у разі отримання позитивного результату, отримати безкоштовне лікування. За 2014 рік було надано 1056 курсів лікування сифілісу, 568 курсів — хламідіозу та 329 курсів лікування гонореї. Детальний огляд за роками дивіться на графіку.

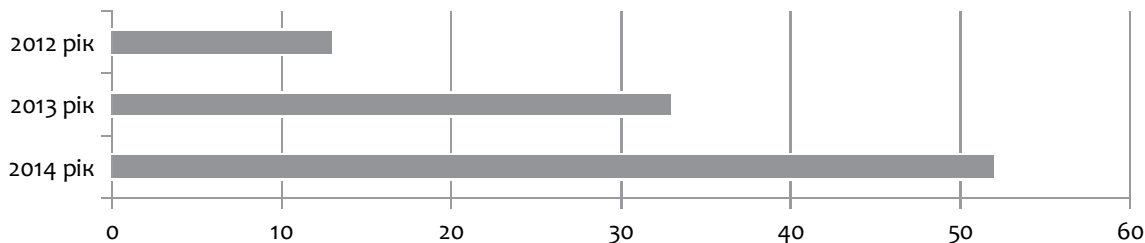
Особливістю нашої діяльності є те, що ми приймаємо активну участь та залучаємо клієнтів організації до досліджень, що проводяться провідними аналітичними центрами та на основі яких формується стратегія роботи з групами ризику в країні в цілому. Так, за 2014 рік ми взяли участь у двох масштабних дослідженнях. «Біо-поведінкове дослідження для чоловіків, що користуються секс-послугами», що проводилося паралельно у 10 містах та мало на меті з'ясувати рівень поширеності ВІЛ-інфекції, гепатитів, ІПСШ та ризикованих практик серед користувачів секс-послуг. Іншим важливим дослідженням було «Картування місць вживання наркотиків та оцінка ризику інфікування ВІЛ», основною метою якого було збір якісної нової інформації про наявну наркосцену, вивчення ризикованої поведінки серед споживачів ін'єкційних наркотиків, яке призводить до інфікування ВІЛ, основних факторів, що сприяють переходу від не ін'єкційного вживання наркотичних речовин до вживання ін'єкційним шляхом. Зібрана інформація використана для глибинного аналізу місцевої наркосцени, планування подальших програм, вироблення нових стратегій при впровадженні нових профілактичних втручань.

Програми профілактики інфікування ВІЛ реалізуються Конвіктусом завдяки фінансовій та технічній підтримці МБФ «Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні» та у тісній співпраці з місцевими медичними закладами.

У 2008 році за підтримки Уряду Швеції, Шведської служби пробації та тюрем, а також Державного департаменту України з питань виконання покарань, ВБО «КОНВІКТУС УКРАЇНА» розпочала унікальний проект в Україні — «Триступеневу всесторонню програму адаптації осіб, що перебувають на випробувальному терміні та звільнені з місць позбавлення волі». В рамках цієї діяльності було відкрито соціальну установу «Дім на півдорозі» у смт. Краснопавлівка (Харківської області). Це єдиний безкоштовний, вільний від політичних та релігійних поглядів заклад, де жінки після звільнення мають можливість проживати (до 6 місяців), відновлюючи втрачені соціально-побутові навички, родинні зв'язки, документи.

У 2014 році діяльність соціальної установи продовжила свої позитивні тенденції. Так, кількість осіб, що пройшли програму реінтеграції, становить 52 особи, це на 60% більше ніж у 2013 році й у 4 рази більше ніж у 2012 році.

Кількість жінок, що пройшли програму реінтеграції у «Домі на півдорозі»

Кількість жінок, що пройшли програму реінтеграції	2012 рік	2013 рік	2014 рік
		12	33

Важливо зазначити, що ми намагаємося щороку збільшувати кількість місць для учасниць реінтеграційної програми. Так, у 2012 році доступними було лише 10 місць, а у 2013 році — 15 місць, у 2014 році ми збільшили кількість місць до 19. Список охочих пройти нашу програму постійно збільшується, наразі він нараховує понад 200 осіб.

Програма реінтеграції для жінок довела свою ефективність. Відповідно до державної статистики, більше ніж 80% засуджених (засуджених вдруге) після звільнення повертаються до кримінального способу життя та скоюють повторно злочини. Завдяки діяльності установи «Дім на півдороги» більше 85% жінок, що проходять реінтеграційну програму, залишаються соціально стійкими, працевлаштовуються, відновлюють родинні зв'язки, створюють сім'ї, не повертаються до кримінального життя.

Програма реінтеграції реалізовується завдяки фінансовій підтримці Уряду Швеції та тісній співпраці з Державною Пенітенціарною службою України, Міністерством соціальної політики та представництвами даних установ в Харківській області.

Працюючи з різними вразливими групами населення, ми допомагаємо їм підвищити якість життя, зберегти здоров'я, отримати підтримку та нові можливості.

Більш детально про діяльність організації читайте на сайтах:

www.convictus.org.ua
www.halfwayhouse.org.ua

SWEDEN

Дім на півдороги

Засновник і видавець —

Всеукраїнська благодійна організація
«КОНВІКТУС УКРАЇНА».

Видається з березня 2011 року.

Свідоцтво про реєстрацію КВ 17432-6182Р
від 10.02.2011 Міністерство юстиції України.

Керівник проекту, в рамках якого видається журнал —

Бляхарський Ярослав.

Поштова адреса: а/с 555, Київ-150, 03150.

E-mail: redakciya.convictus@gmail.com

Редакція не завжди поділяє думки авторів.

За факти, викладені в публікаціях,
відповідальність несуть автори.

Розповсюджується безкоштовно.

Редактор журналу: *Юлія Хватова*

Редакційна колегія: *Євгенія Кувшинова, Марина Шевченко.*

Верстальник: *Олег Мірошніченко.*

Надруковано в друкарні

ФОП Тимченко М. Г.

Тел.: (057) 728 10 22, (057) 728 10 44

Наклад — 1000 примірників.

Реквізити для благодійних внесків в UAH:

Отримувач: ВБО «КОНВІКТУС УКРАЇНА»

р/р 26006100043333

МФО 322313 АТ УКРЕКСІМБАНК

Призначення платежу:

«Добровільна пожертва від...»

Реквізити для благодійних внесків в USD:

THE JOINT STOCK COMPANY

«THE STATE EXPORT-IMPORT BANK OF UKRAINE»

Ukraine, 03150 Kiev, 127 Gorkogo Str.

SWIFT: EXBS UA UX, CITI US 33, 36083522

Citibank N. A. New York

AllUkrainian Charitable Organization

«CONVICTUS UKRAINE»